DE LATIJNSCHE DISSERTATIE VAN DEN
PREDIKANT J. E. J. CAPITEIN.
1742.

In de laatste aflevering dezer „Bijdragen“¹ werd door den heer Jhr. Mr. J. K. W. Quarles van Ufford een overzicht geplaatst der „Academische verhandelingen over koloniale onderwerpen.“

Onder nr. 134 (Slavernij. XII, blz. 506) komt voor: „Capitein, J. E. J., Staatkundig godgeleerd onderzoekschrift over de slavernij, als niet strijdig tegen de Christelijke vrijheid door —, een Moor uit Africa. Uit het Latijn vertaald door Hier. de Wilhem. Te Leiden bij Th. Ronk, 1742. kl. 4°.²

De geachte Schrijver voegt bij de vermelding van dit boekjen eene aantekening, die wij in staat zijn kortelijk toetelichten. In de eerste plaats zegt hij „dat de oorspronkelijke latijnsche dissertatie niet op de Koninklijke Bibliotheek aanwezig is en ook elders niet vermeld gevonden.“ Deze bewering is eenigermate onjuist. Immers in onderscheidene jaargangen van het tijdschrift „De Navorscher“³ vindt men het een en ander over dezen Predikant; zoo zond o. a. de heer Van der Baan aan dat Tijdschrift in 1877 't geen hij in de Boekzaal van Mei 1742 blz. 588 betreffende de Dissertatie had gevonden; hij vond er het volgende opgeteekend:

„Leiden. Den 10 Maart 1742 is onder voorzitting van den Heer Joan van den Honert, T. H. Fil. S. S. Th. Doct. hujusque Facultatis ut et Histor. Eccles. Prof., verdedigt eene Dissertatio Politico-Theologica de servitute, libertati Christianae

---

¹ 4e Volgreeks, 4e Deel, 3e Stuk.

² Volgens den Navorscher 1877, blz. 154, is bij P. Bonk (de heer Quarles schrijft Th. Ronk) te Leiden en G. de Groot te Amsterdam, voor de derde maal gedrukt: Staatkundig Godgel. Onderzoekschrift enz. door J. E. J. Capitein (Boekzaal, Juli 1742, blz. 71 en 72).

³ O. a. in de dln. XXVI en XXVII.

non contraria, door D. Jacobus Elisa Joannes Capitein, Afer, die ook de maker van deze Verhandeling geweest is."

In de tweede plaats bevreemdt het ons dat de heer Quarles, aan het slot zijner aantekening betreffende de dissertatie, omtrent haren schrijver het volgende schrijft: "De geschiedenis toch verhaalt dat hij spoedig na zijne terugkomst te d'Elmina het beschavingspak aflegde en tot zijne landgenooten in de bosschen vlood, om er nimmer uit terug te keeren."

Tot voor weinige jaren was het zeer wel mogelijk dat men in dien waan verkeerde, maar sedert 1877 wist of kon men weten, dat door "Laboranter" in den Navorscher van genoemd jaar een extract uit een brief werd medegedeeld, door den Directeur-Generaal ter Kuste van Guinea, in dato 1 April 1747 aan Bewindhebberen der W. I. C., Kamer Zeeland, gezonden, waarin deze o. a. meldt, dat de Predikant J. E. J. Capitein op den 1ⁿ Februari te voren was overleden; en verder geen vleiend getuigenis van hem aflegt, terwijl zijn schrijven over hem met deze woorden eindigt: "dienende tot UWelEdel Groot Achtb. narigt, dat wijlen Zijn Eerwaerde voorsz. heeft naergelaten een insolventen boedel, die door deszelfs Wed^e. is gerepudieert, en ten behoeve van de crediteuren geabandonneert geworden."

P. A. LEUPE.